

Treurmaina een succesvolle exoot, maar nog niet in Nederland

André van Kleunen, Sovon Vogelonderzoek Nederland

Dit jaar is de treurmaina als vijfde vogelsoort toegevoegd aan de Unielijst van de EU-exotenverordening. Sommige soorten exoten zijn op deze lijst geplaatst, omdat ze in delen van de EU schade toebrengen – of dat in de toekomst waarschijnlijk zullen gaan doen – aan de biodiversiteit en/of ecosysteemdiensten. Zo kunnen treurmaina's nesten van andere vogelsoorten prederen, wat gevolgen kan hebben voor kwetsbare soorten. In deze bijdrage is op een rij gezet wat er bekend is over het voorkomen van deze soort als exoot in het wild in Nederland en in andere landen.

Soort beschrijving, oorspronkelijk voorkomen en leefgebied

De treurmaina (*Acridotheres tristis*) staat bekend onder verschillende namen. Hij wordt ook wel herdermaina, Indische maina of treurspreeuw genoemd. Hij is familie van de spreeuwen. Behalve de treurmaina zijn er nog negen mainasoorten. De treurmaina is vrij eenvoudig te herkennen: 22-25 cm groot (tussen merel en spreeuw in), bruin van kleur, heeft een grijszwarte kap en in vlucht opvallende witte vleugelvelden. De poten en snavel zijn geel, evenals de naakte huid rondom het oog.

Treurmaina's zijn inheems in delen van Centraal-Azië, op het Indische subcontinent, oostwaarts tot in Zuidoost-Azië. Ze leven er in allerlei open landschappen, zoals landbouwgebieden en ook in dorpen en steden. De soort is omnivoor, eet zowel invertebraten, kleine vertebraten als fruit en zaden. Treurmaina's broeden in holen in bomen en bouwwerken.

Voorkomen als exoot internationaal

Vanuit zijn oorspronkelijke verspreidingsgebied zou de treurmaina zich op natuurlijke wijze hebben uitgebreid naar aanliggende regionen. Daarnaast komt de soort tegenwoordig in soms grote getalen voor in een veertigtal (sub)tropische landen, zoals Australië en Zuid-Afrika (miljoenen vogels) en diverse eilanden. De bron hiervoor zijn vooral vrijlatingen en/of ontsnappingen van volière-/kooivogels. Soms werd de soort uitgezet om schadelijke insecten te bestrijden. In de EU heeft de soort vooralsnog alleen zich voortplantende populaties in delen van Italië en Portugal. In het verleden broedde de soort ook in Spanje op Mallorca en een aantal Canarische eilanden. Deze populaties zijn succesvol verwijderd. In een aantal omliggende landen zijn treurmaina's wel in het wild waargenomen en zijn er zelfs succesvolle broedgevallen geweest, maar hebben zich geen populaties gevormd.

Waarnemingen van *Treurmaina* in Nederland in 2017-2019.
(Bron: NDFP – Waarneming.nl)

Voorkomen in Nederland

De eerste bekende waarneming van de treurmaina in Nederland dateert al van de jaren zeventig. De laatste tien jaar wordt de soort jaarlijks gemeld. Dit kan deels een effect zijn van meer waarnemers en de opkomst van waarnemingswebsites. De meeste waarnemingen betreffen solitaire vogels, soms hebben ze een ringetje om. Waarnemingen zijn gedaan in alle maanden van het jaar. De soort heeft zelfs enkele malen in Nederland gebroed: in 1984 bij het Veluwemeer, in 2006 in Rotterdam en in 2008 in Oss. Van recente jaren zijn geen broedgevallen bekend. In 2017-2019 zijn van zeven locaties in het land waarnemingen bekend. Deels gaat het om eenmalige waarnemingen. In enkele gevallen was een vogel wat langduriger aanwezig, zoals enige maanden in Purmerend en Utrecht. Alleen in Den Haag is een vogel langer dan een jaar waargenomen.

De soort lijkt het vooral goed te doen in subtropische en tropische gebieden. Mogelijk is het klimaat in Nederland te koud, hoewel de soort in zijn oorspronkelijke verspreidingsgebied wel tot 3000 m hoogte kan voorkomen.

Andere mainasoorten in Nederland?

Naast de treurmaina zijn in de afgelopen paar jaar met enige regelmaat kuifmaina's (*Acridotheres cristallus*) en oevermaina's (*Acridotheres ginginianus*) in Nederland in het wild waargenomen en incidenteel in 2013 de junglemaina (*Acridotheres fuscus*) en Javaanse maina (*Acridotheres javanicus*). In 1985 is op Zuid-Beveland zelfs een broedgeval vastgesteld van de oevermaina.

Waarnemingen doorgeven

Waarnemingen die wijzen op broedterritoria kunt u doorgeven aan Sovon.

<https://www.sovon.nl/nl/content/losse-meldingen-broedvogels>

Overige waarnemingen kunt u doorgeven aan [Telmee.nl](https://www.telmeel.nl) of [Waarneming.nl](https://www.waarneming.nl)